

Coreșpondența Română

APARE IN TOATE ZILELE DE LUCRU

ABONAMENTE

LA

Coreșpondența Română

IN ȚARĂ	IN STREINĂTATE
12 luni 30 lei	Pe 12 luni 40 lei
6 " 15 "	" 6 " 20 "
3 " 8 "	" 3 " 10 "

TARIFUL ANUNȚURILOR

Pe paginile 7 și 8 linia 40 bani.

Pe celelalte pagini după învoială.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Bulevardul Elisabeta 117

Cuceritori și cucerii

D. P. Carp a știut să-și facă reputațiunea om cu inima deschisă, ceea-ce, în adevăr, este. S'a întâmplat adese-ori, că d-sa a ut în public enunțaiuni, pe care alții, care să nu se pună de geaba în conflict cu țimântul comun, nu se încumătă să le facă. a însă nu va să dică inimă deschisă, ci totul alt ce-va.

Am făcut deci cu deosebită mulțumire su-ească constatarea, că după textul autentic ublicat în *Constituționalul* d. P. Carp n'a ăis ăenat, că între Români și Maghiari există orturi de *cucerii* și *cuceritori* și că Ma-ariii nu pot să-l considere pe Români egali ăenșii.

n textul autentic se ăice: „*raporturile din-Români și Unguri erau în timpurile trecute orturi de la cuceritor la cucerit și că se-ole egi fe-care ungar se credea de o rasă supe-ă Românilor.*”

D-nul P. Carp nu e dator să cunoască nici ria Ungariei, nici desfășurarea raporturilor re Români și concetățenii lor maghiari. fi deci nedrept acela, care i-ar imputa ne-ostința în aceste materii.

șade însă bine omului matur să vorbească ai despre lucruri, pe care le știe.

hiar și dacă adevărat ar fi ceea-ce a ăis P. Carp, nu era treaba unui ministru român scoață la iveală așa fără de nici o rațiune. ăverul e însă, că nici Maghiarii ei înși-și pretind a fi cucerit vre-o dată fie Ardealul, estul pământului locuit ađi de Români, se ținea și el de Ardeal în timpurile, de vorbește d. P. Carp. Un principe al Ma-irilor, Zoltán, a luat ca zestre, așa ne e istoria *oficială*, ținuturile de pe Crișuri,

primul Rege al Ungariei, Ștefan, a luat drept de moștenire Ardealul. Și tot cu ot de moștenire a luat Regii Ungariei și ația, Slavonia și o parte din Dalmația. În e aceste țeri drepturi aveau numai Regii ariei: Maghiarii, ca popor, n'a avut nici drept, și legile create de adunarea nobi-ungare nu aveau în Ardeal mai multă area de cât în Moldova ori în Muntenia.

ă venit apoi Turcii și au trecut cu bu-e peste întregul trecut. Nici în timpul

stăpânirii turcești însă Ardealul nu a încetat a fi o țară cu desevirire deosebită de Ungaria. Avea și față cu Poarta, și față cu Ungaria *acea-și* pozițiune ca Moldova și Muntenia.

Cu drepturi de cuceritori numai Leopold I ar fi putut să intre în Ardeal; el însă a intrat ca *liberator*, pe baza învoielii făcute între Ludovic II și Ferdinand I. Pe *acea-și* basă s'a încheiat *sancțiunea pragmatică* cu fiște-care dintre țerile coroanei ungare în deosebi. Singură *Coroana* are drepturi în aceste țeri, și de *aceea* ele se și numesc *țeri ale coroanei ungare*.

Abia la 1848 s'au încumetat Maghiarii să treacă peste întregul drept public și să pretindă, ca moștenitorii lui Ferdinand I. ai lui Leopold I. și ai Mariei Tereziei să renunțe la drepturile lor neîndoioase asupra țerilor ce se țin de coroana ungară.

Nu le spunem toate aceste, pentru-ca să *combatem* pe d-l P. Carp, ci pentru-ca nimeni în țara aceasta să nu mai vorbească despre relațiunii de cuceritori și cucerii între Români și Maghiari.

Dar, ni se va ăice, nu a ăis nici d-l P. Carp, că Maghiarii aș cucerit, ci numai că ei aș tratat pe Români ca pe niște cucerii. Dacă *aceasta* a voit d-l Carp să o spună, atunci trebuia să-și formuleze frasa cu mai multă precisiune, fiind-că un om de stat trebuie să vorbească deslușit, pentru-ca nimeni să nu poată trage din enunțaiunile lui conclusiuni, la care el însu-și n'a voit să ajungă.

N'ar fi însă adevărat nici în acest înțeles ceea ce a ăis d-l P. Carp.

Acea conștiință a superiorității de rasă, despre care vorbește d-l P. Carp, n'a asistat nici odată la Maghiari.

Se înșeală d-l P. Carp, dacă crede, că toți Maghiarii aș fost vre-o dată *nobili* și toți Români aș fost *iobagi*. Primele doue răscoale aș fost făcute tocmai de iobagi maghiari, și foarte multe dintre căpeteniile nobilimii erau Români. Dacă e deci vorba de *dispreț*, nemeșul unguresc nu făcea nici o deosebire între iobagiul român și cel maghiar, ear dacă e vorba de *ură*, iobagiul nu făcea deosebire între nobilul magiar și cel român.

Ura de rasă n'a existat între Români și Maghiari, ci numai disprețul și ura de clase, pe care d-l P. Carp poate s'o studieze și aici în țara sa, unde nu sunt de cât Români.

Și *aceasta* e nota caracteristică a discursului rostit pe d-l P. Carp.

D-l A. Lahovary le spunea Românilor de peste Carpați să fie mai condescendenți, ear d-l P. Carp află, că cererile lor nu toate sunt legitime.

Se înțelege!

Amândoi aș avut nenorocirea de a fi născuți și osândiți a trăi în mijlocul unui popor, care n'a avut clasă nobilitară, și-și închipu-

iesc că Maghiarii, care aș știut să scoață din mijlocul lor o vestită nobilime, trebuie să fie o *rasă* de netăgădută superioritate, față de care Români trebuie să fie *condescendenți*, și este o adevărată obrăznicie, ca foști iobagi și fecerii, lor, oameni ce trăesc din roadele muncii lor, să voiască a fi de o potrivă cu foștii lor stăpâni.

Adevărul e înse, că puținii sunt și între Maghiari ca între Români *boerii* și că nu e nici o deosebire între *nemeșii* de dincolo și *ciocoi* de dincoace, și trebuie să ne pătrundem în cele din urmă cu toții de convingerea, că anume pe pământul locuit de Români *nemeșii* sunt usurpători și Români aș cele mai neîndoioase drepturi.

Acesta e punctul de plecare al stăpânitorilor din casa de Habsburg, care nu le-aș dat, ci le-aș restituit Românilor drepturi din vechime avute.

Tocmai de *aceea* Maghiarii contestă legitimitatea stăpânirii Impăratului Francisc Iosif I, înainte de încoronare, căci, admitând legitimitatea *acestei* stăpâniri, ar admite și că drepturile câștigate de Români sunt bine câștigate și neîndoioase.

Pe când dar Maghiarii persistă în punctul de vedere al revoluțiunii de la 1848, Români sunt acum, ca atunci, pe tărîmul celei mai neîndoioase legitimități, de pe care nu se pot depărta fără ca să se lepede de drepturile lor.

Dar, strîmătorat de împregiurări, Impăratul a renunțat în favorul Ungariei la drepturile Casei Sale. Putea s'o facă; nu putea înse să renunțe și de la drepturi, pe care în clipa renunțării nu le mai avea, fiind-că le restituise Românilor. Nu poate nici chiar un Impărat să dea ceea ce nu are, și la drepturi câștigate de poporul Român numai Români ei înși-și pot să renunțe.

E *eine-va* de părere, că trebuie s'o facă, dacă n'aș făcut-o până acum? Sunt rațiuni de stat, care cer *această* renunțare?

Români ei înși-și cred, că și interesele lor particulare, și interesele generale române, și interesele Casei de Habsburg cer să nu renunțe. Pentru dênșii dar Francisc Iosif I, și *astă-đi* e Impărat și Mare Principe: e treaba guvernului din Budapesta, ear nu a celui din București, să găsească chipul și mijloacele spre a-l face Rege.

Ear guvernul din București, dacă are cuvinte de a ajuta pe cel din Budapesta, trebuie să se ferească de enunțaiuni, care îi îndârjesc pe Români, și să arate, care anume sunt interesele mai mari și mai generale, care cer, ca Români să aducă jertfa lepădării de drepturi.

Prea e mare fierberea atât în țară, cât și peste Carpați, pentru ca să ne mai fie permis a intra în discuțiunii jignitoare pentru Români, și preocupațiunea de căpetenie a tuturor celor ce doresc pacea nu poate fi de cât domolirea spiritelor.

O scrisoare a d-lui D. Sturdza

Indată după remarcabilul discurs, pe care d-l D. Sturdza l'a ținut în Senat despre cestiunea națională, d-l Vintilă Rosetti, directorul *Românului*, a adresat șefului liberalilor o scrisoare referitoare la acel discurs. D-l Sturdza a răspuns d-lui Rosetti printr'o scrisoare, în care «își deschide, cum însuși dice, fundul inimii sale».

Crezând că pe toți liberalii îi interesează să cunoască fundul acelei inimii, că pentru folosul tuturor este de a o scoate de sub lacăt, *Românul* s'a decis a comite o indiscrețiune, publicând acea scrisoare particulară a d-lui Sturdza, pe care credem a face foarte bine reproducând-o și noi, căci ea este o mare lecțiune ce tuturor se dă asupra împlinirii datoriilor noastre de Români. Iată scrisoarea :

Domnului Vintilă Rosetti.

Iubite domnule Rosetti.

Împlinirea datoriilor stă înscrisă pe frontispiciul orî-cărui om, care-și iea viața în serios. Nu trăim pentru a ne crea pozițiunii, ci trăim pentru a ne împlini datoriile noastre. În aceasta constă greutatea traiului omenesc.

Greșelile sunt nedespărțite de om, căci orî-cât de strîns ar fi cercul, în care trăim, el e tot imens de larg, când cugetăm la ceea-ce se cere de la noi. Păcatele însă trebuie evitate, căci acestea sunt o îndepărtare, fie momentană, fie mai îndelungată, de la datoriile noastre.

Cea mai mare din toate datoriile omenești este aceea către patrie, căci nu a stat în mîna noastră de a avea cutare sau cutare patrie, ci ea ne-a fost dată, impusă de o putere mai mare, care e aceeași care ne-a dat ființa.

A nu-ți cunoaște datoria către patrie e dar un păcat mare, foarte mare, și mai mare când te încumăți nu a sta în obscuritate, ci a lua asupra-ți sarcina de a lucra în trebile țării. De acest păcat trebuie să ne ferim cu cât stăm în în fața a mai multora, cu cât, fie din orî-ce împrejurări, cei mai mulți se uită la noi și așteaptă de la noi și povețe, și fapte.

Ast-fel mi-am croit viața — nu de erî și de astă-dî — ci de mult povățuit în tinerețe de părinți cu frica lui Dumnezeu și mai târziu de cei întâii bărbați ai neamului românesc.

Stând lucrul ast-fel, mult am fost și mult sunt încă frământat și astă-dî de pozițiunea ce mi s'a făcut în partidul liberal, după crudele perderi ce el a suferit în ultimul deceniu. Am conștiința de ce erau Brătienii și Rosetti, Goleșcii și Hurmuzacheștii, Panu și Cogălniceanu și de aceea mi s'a părut că liberalii îmi făceau o nedreptate, silindu-mă să ocup un loc—cu atîta datorie, cu atîta răspundere, să-l ocup eu—care nu am aspirat de a fi alta de cât un lucrător harnic și sincer în via națiunii române. Mă temeam de mine însu-mi și astă-dî de același simțiment mă simțesc coprins.

Am vorbit într'o mare cestiune, în cea mai mare. Trebuia să vorbesc, căci odată instalat în pozițiunea ce mi s'a impus, nu puteam să n'o fac; nu am fost pus a fi conducător al partidului liberal, ca să-mi așez o situațiune personală mai comodă și să mă chivernisesc, cum se dicea în timpurile regulamentului organic. De n'ași fi vorbit, ați fi fost în drept cu toții — liberalii — să-mi diceți: Scoboară-te jos, ne-am înșelat în tine.

Am vorbit, și Dumnezeu m'a ajutat, ca să vorbesc cum trebuia să vorbesc. Mulțumesc lui Dumnezeu de această gracie cerească, nu pen-

tru a fi lăudat de cine va, ci pentru că m'a învrednicit într'o cestiune atît de mare să fiu ecoul sincer al simțimentelor acelora, care au dreptul să-și dică români.

Scrisoarea dumatăle, a fiului lui Rosetti, a marelui patriot și marelui cetățean, m'a mișcat adinec, căci ea mă întărește în convicțiunea, că bine și la timp am vorbit, și de aceasta numai poate fi vorbă. Îți mulțumesc din suflet, că ai venit, nechiemat, să-mi spui că ești mulțumit de mine, căci este o încurajare a ști, nu că ai voit binele, ci că ai nemerit să-l faci.

Dicetoarea românească — Românul nu pierе — numai atunci va fi în veci adevărată și va corespunde cu realitatea, când la ora și timpul definit, fie-care ne vom face datoria.

Liberalii trebuie să-și strîngă rîndurile în momente grave, în momente de pericol. Trecem prin o grea crîșă. Existența noastră este în joc. Să ne strîngem rîndurile, ca însufleții de geniul marilor bărbați, care ne-au învățat cartea vieții, să străbatem pericolele și să ajungem ca națiunea să aibă victoria.

Scrisoarea domniei-tale m'a înduioșat, căci îmi vorbești de reminiscențe ale fragedei vîrste. De aceea nu m'am putut stăpâni nici eu, să nu-ți deschid fundul inimii mele, care de altmîntrelea sunt obișnuit a îl ține închis cu lacăt, neputînd interesa pe alții.

Toți — căți cugetăm ca Români — suntem soldați ai unei mari cauze — nu numai națională românească, ci — de dreptate și de civilizațiune omenească. Puțini la număr, misiunea noastră este mare; am contribuit să oprim năvălirea Tătarilor și a Turcilor, am însuflețit și adăpostit în mod sincer și leal și pe Greci, și pe Bulgari și pe Serbi, avem astă-dî datoria să aducem pe Maghiari la dreapta cunoștiință, că nu se poate funda nici un stat pe nedreptate și pe neomenie, mai ales în mijlocul Europei și la finele secolului nostru.

Dumitru Sturdza

1 Decembrie, 1893.

Suprimarea „TRIBUNEI“

E lung șirul încercărilor ce s'au făcut spre a suprima *Tribuna* din Sibiu, tocmai aceste încercări au făcut-o însă mult iubită Românilor. În mai multe rînduri oamenii de încredere ai guvernului au amenințat, că guvernul, dacă nu se va pute alt-fel, va găsi mijloace, ca să o suprimă cu salvarea aparatelor legale.

Aceasta a și făcut-o acum, mai nainte de a fi intrat *Tribuna* în al un-spre-decelea an al existenței sale.

Eată ce ni se spune în cel din urmă număr al *Tribunei* :

Astă-dî la orele 8 dimineața s'a început pertractarea în procesul *Tribunei* și *Foii Poporului*, intentat de către judecătoria cerc. din loc. Citați sunt d-nii Cornel Scurtu în calitate de redactor responsabil al *Tribunei*, George Moldovan ca răspunzător pentru *Foia Poporului* și Ioan Popa-Necșa în calitate de editor responsabil pentru amîndouă foile. Sub cuvînt că numele d-lui Eugen Brote ca proprietar și editor al foilor *Tribuna* și *Foia Poporului* nu figurează pe foaie, judecătoria cerc. ne-a intentat proces. Tendința e vedită: stăpînirea vrea cu orî-ce preț să suprimă amîndouă foile, și dupe-ce prin procesele politice vede că nu izbutește, crede că și va pute ajunge scopul pe calea aceasta. Pertractarea a durat toată înaintea amîndui și în mo-

mentul. când scriem acestea, continuă. Acusator public e procurorul tribunalului reg. din Cluj.

După o depeșă sosită Sâmbătă seara la București judecătoria a dispus sistarea celor două organe de publicitate ale partidului național.

Eată și depeșă, pe care ne-o comunică *Agenția Română* :

Sibiu, 18 Decembre. — Tribunalul, considerînd că proprietarul diarelor *Tribuna* și *Foia Poporului* d. Eugeniu Brote lipsește de mai multe luni din Ungaria, și necunoscîndu-se un nou proprietar, a pronunțat ieri pedepsă disciplinare și a oprit tipărirea a acestor două diare până când se vor împlini prescripțiunile legii asupra presei.

Măsura e cu desevîșire greșită, de oare-ce Români vor găsi chip și mijloace de a susține *Tribuna* ori de a înființa alt organ de publicitate, nici într'un cas însă nu se vor grupa împrejurul celor două foi din Timișoara, înființate ca să iee moștenirea *Tribunei*.

Ast-fel încordarea va crește — și atît.

D-r. Lueger despre unguri

Pe când parlamentul din Ungaria ni se înfățișează ca o ceată de oameni ramoliți prin șovinism în parlamentul austriac se simte existența unor capete cu idei și sentimente. În discuția asupra proiectului de lege excepțională pentru orașul Praga și împrejurime, în ziua de 14 Decembrie, nou vorbind contra, deputatul D-r Lueger a atins și chestia naționalităților din Ungaria, înfățișînd parlamentului pe unguri, în adevăratul lor costum.

Reproducem o parte din discursul lui Lueger.

„...Judecați numai, dice oratorul, cine poate în Austria să-și vadă împlinită o dorință, supușii credincioși ai Impăratului și Impărăției. Câte pajuri cu două capete n'au fost murdărite și sfărîmate în Ungaria? Câte stindarduri negru-galbine n'au fost trîntite în noroi și călcate în picioare? Știți dumneavoastră că la anul 1866 bravele regimente maghiare s'au dat prinse, știți dumneavoastră că în anul 1866 Ungurii s'au întors în Ungaria în forma unei legiuni, legiunea Klapka, cu scop de a lupta în contra Impăratului și Impărăției? Vă aduceți aminte de cultul suthian, care a durat înainte, cu toate că Regele Ungariei și-a ales orașul Budapesta ca reședință? Vă aduceți aminte de înjurăturile pe care a trebuit să le suferă armata imperială și ordinul ofițeresc în Ungaria? Vă puteți reaminti modul cum a fost tractat monumentul Hentz?„

Vice președintele, Cavalier de *Abrahamovics*, roagă pe orator să rămână în chestia din ordinea de zi, (Strigăte din partea cehilor tineri și a antisemiților : E în chestie!).

Lueger : „Voi fi foarte scurt. Cred că este nemerit să facem această paralelă. Pîn'acolo a mers, în cât ofițerii armatei au ajuns să pună o coroană pe monumentul hornveșilor, pe când ofițerii honveși n'au vrut să depună pe monumentul Hentzi. Cu insulte și batjocură a fost această refuzată de maghiari. Și cu toate astea, ei au câștigat tot : dualismul, toate concesiunile posibile, comanda ungurească, ba și Curte ungurească au câștigat acuma domni maghiari, acești rebeli contra Imperatului și a Impărăției, (Desaprobări în stînga, aprobări între cehii tineri și antisemiți) asuprașii ger-

germanilor și slovacilor din Ungaria. Slovacilor li-se fură copii, românii sunt apăsați. Îmi reamintesc groasnicul scandal din Transilvania, îmi reamintesc, că un palat episcopal a fost aproape dărâmat. Acești oameni acum nu sunt stăpâni numai în Ungaria, ei sunt și stăpâni noștri; noi suntem heloții jidano-maghiarilor. (Aprobări din partea cehilor tineri și a antisemiților). Dar potrivit cu aceasta sunt și niște versuri: „De ce cauți prin depărtări, când riul e aici, aproape...”

ȘTIRI DIN STRĂINĂTATE

AUSTRO-UNGARIA

Comisiunea Camerei deputaților din Pesta a adoptat ieri în unanimitate proiectul asupra cătoriei civile.

BELGIA

Duminecă seara s'a ținut la Bruxelles un consiliu de miniștri; d-l Bernaert n'a fost de față. S'a discutat în privința demisiunii cabinetului intru Marțea viitoare, căci miniștri n'au nici asigurare că dreapta va vota reprezentarea proporțională în noua lege electorală. Consiliul n'a luat nici o hotărâre. El se va întruni din nou mâine.

BRASILIA

Vineri seara a fost o mare panică la Rio Janeiro. Mareșalul Peixoto a atacat pe insurgenți, la căror baterii au răspuns. Focul a durat 50 minute. Sunt mulți uciși.

FRANȚA

În noaptea de Vineri spre Sâmbătă s'a găsit o fereastră a caselor marchisei de Panay în Paris, lângă Champs-Élysée, o bombă care a fost dusă la laboratorul municipal într'o trăsură construită în special pentru astfel de transporturi. O altă bombă de același fel a fost găsită ieri dimineață dinaintea comisariatului de poliție din strada Gribauval.

Senatul a adoptat fără discuție creditul de 20,000 franci pentru poliție.

D-l Viviani, deputat socialist, a întrebat Sâmbătă la Cameră pe ministrul de interne în privința arestării arbitrare la Amiens a directorului unui ziar socialist din Calais, numai pentru că vorbise într'o cafea cu niște socialiști. D-l Raynal a răspuns, că comisarul de poliție voia să se asigure de identitatea ziaristului, și vorbea cu niște socialiști turburători.

Sâmbătă s'a făcut la Paris perchiștie acasă socialistul rus Frederic Stackelberg, prietenul lui Cohen. Se dice că s'au confiscat acte foarte compromițătoare.

De asemenea s'a făcut perchiștie la redacția ziarului anarhist *«En dehors»*,

Duminecă s'a găsit la Amiens o bombă aruncată la comisariatul central de poliție, fitilul secesse fără să producă însă explozia.

GERMÂNIA

Vineri s'a judecat la Lipsa procesul a doi țeri francezi acușați de spionaj. Audiența a publică. Acușații au mărturisit intențiunea de a da guvernului francez notele culese. După cerea procurorului cei doi acușați au fost conșinați, unul, Degony, la 6 ani de detențiune în o fortăreață, cel-alt, Delguay, la 4 ani aceeași pedeapsă. Sentența dice că din cauza ității lor de ofițeri de Stat-Major ai marinei franceze, acușații au putut să se asigure de im-

perfectiunea hărților coastelor germane. Ei au hotărât să le completeze, aprobați de șefii lor, de la care au primit 4.400 franci.

GRECIA

Ministri Germaniei, Angliei și Franței au protestat contra proiectului guvernului grec de a desafecta gajurile împrumuturilor exterioare.

ITALIA

Camera și Senatul sunt convocate Mercuri, ca să asculte comunicațiunile guvernului. Ordinul de zi a camerei dice: «Comunicația președinției». Se crede că această se referă la demisiunea d-lui Zanardelli.

D-nul Crispi, în înțelegere cu ministru marinei, a ordonat ca escadra trimeasă de cabinetul precedent la Palermo să se întoarcă, de oare ce mișcarea socialistă din Palermo nu cere măsura aceasta.

D-nu Giolitti a adresat alegătorilor săi din Dronero o scrisoare, care dice, că sentimentul de demnitate ofensată și dorința de a avea o deplină libertate de limbaj pentru a discuta hotărârile anchetei asupra băncilor l'au decis să demisioneze. Declară că nu îi se atribuie nici o parte de răspundere personală. Intru ce privește guvernul său, el nu are nici o răspundere politică și opiniunea publică, care nu se lasă înșelată de pasiunea politică, va ști să recunoască diferența ce există între tolerența din trecut și opera ultimului guvern. Toate documentele culese de comitetul de anchetă vor fi publicate; țara, care este singurul judecător în afacere, va emite o sentență fără apel.

D-nul Giolitti declară că se întoarce cu seninătate la locul său de deputat; el are conștiința de a-și fi făcut datoria.

SPANIA

Ziarul vienez *«Politische Correspondenz»* află din Madrid, că inițiativa pentru un proiect de represiune internațională a anarchiei a fost luată de cabinetul din Madrid, care a cerut diverselor guverne să spună, dacă ar fi dispuse să intre în tratative în această privință. Mai multe guverne au declarat că nu fac obiecțiuni în principiu. Altele au cerut propuneri concrete; în fine, altele, ca Anglia și Franța, au primit cu răceală proiectul și pare că voiesc să aibă o atitudine declinatorie.

SERBIA

Înmormântarea fostului prim-ministru Dokici s'a făcut sâmbătă la Belgrad.

Corpul lui Dokici a sosit la 12. La gară a așteptat și regele, care a asistat la serviciul funebru foarte emoționat. Regele a urmat corpul împreună cu miniștrii și reprezentanții străini, cu toate că ploua tare, până la mormânt. S-au tras salve de tunuri și de puști, fiind-că defunctul a luat parte la războiul sârbo-turc.

Fostul regent Ristici este grav bolnav de 12 zile. Starea sa inspiră îngrijiri serioase.

CRONICA

Regina Angliei a conferit prințesei Maria a României ordinul *Coroana Indiană*.

Ni-se depeșează din Coburg că Prințul și Prințesa României împreună cu micul Principe Carol au sosit acolo Duminecă.

„Gazeta de Colonia“ află din Roma, că d-l de Bulow, ministru Germaniei în București, va fi numit ambasador al Germaniei în Italia.

Această știre o confirmă și *«Norddeutsche Allgemeine Zeitung»*.

De altă parte, o depeșă din Berlin cu data de ieri ne vestește, că d-l de Bulow a sosit în acel oraș.

Archimandritul Pimen Georgescu a adresat Mitropolitului primat un memoriu despre poziția absolvenților facultății de teologie întru cât privește serviciul militar.

Archimandritul Pimen Georgescu este de părere, ca acei absolvenți să fie încorporați îndată ce-și sfârșesc facultatea, adică la 28 ani, pentru a-și face stagiul în armată, unde ați se simte lipsa lor.

În ziua de 25 Noembrie s'au prins în Galați indivizii Neculi Andrei și Haralamb Vasilatu, cari au omorât în Fevruarie pe mai mulți locuitori din satul Asgostali în Grecia.

Fugind de acolo, acei ucigași veniseră în țara la noi, unde putuseră până acum scăpa de urmărire.

Duminecă a avut loc în Iași o întrunire a Ligei, cu care ocaziune s'a sfârșit steagul uoșu primit de studenții ieșeni de la fetele române din Sibiu.

A treia întrunire săptămânală a Ligei culturale, ținută sâmbătă, a întrecut toate așteptările.

Au luat parte la această întrunire intimă un foarte mare număr de persoane distinse și o nespusă însuflețire a stăpânit tot timpul pe cei adunați.

În cuvântul său de deschidere, d-l V. A. Urechia a anunțat, că cu un ceas mai înainte de a sosit o telegramă de la Sibiu, care-i vestește suprimarea „Tibunei“ și „Foaiet Poporului“. D-l V. A. Urechia, a arătat cum această nouă violare de drepturi comisă de Maghiari trebuie să fie pentru noi un nou imbold de îmbărbătare, mai mult, e o nouă armă pe care ne-o dau chiar dușmanii noștri și termină sfătuind să ne urmăm numai înainte calea datoriei, care de sigur va aduce o dată mântuirea. Apoi a dat cuvântul d-lui Delavrancea.

D-l Delavrancea scoate la iveală o nouă comoară din poesia poporului nostru, El arată însușirea poporului român de a poetisa, nu frumusețele în sineși, ci impresiile, farmecul, ce-l produc aceste frumuseți. Această însușire nu o vedem de cât mai ales în Homer, Nibelungul Nemților și alte foarte puține opere clasice.

Obiectul predilect al poesiei populare e iubirea, *iubirea de lege și vatră*, care așa de perfect o vedem sculptată și la străbunii noștri în cuvintele: *pro aris et focis*. Oratorul trece de aci la rolul amorului în poesia populară și sfârșește demonstrând ast-fel ce deosebire e între opera țeranului român incult și între cea a Maghiarilor culți din Pesta.

Urmează apoi câte-va convorbiri pe cât de interesante, pe atât de animate, după care fiecare se depărtează cu suvenirul unei seri neuitate.

ARDEALUL

Stările topografice și etnografice

(Urmare)

Informațiunile, pe care le avem din timpurile de mai nainte, sunt puține. Știm numai, care anume popoare au trecut prin Ardeal, dar nu putem ști, care dintre ele, unde și în ce proporțiuni au lăsat rămășițe aici.

Despre rămășițele coloniilor romane și despre ale Goților nu se face nici o amintire în monumentele scrise ce s'au păstrat din primele secole ale migrațiunii. Din nomenclatura mai veche, ba chiar din cea actuală rezultă, că au fost odată, mai ales în basinul răsăritean și pe drumul Sibiului atât Pacinați, cât și Cumanii, și că timp îndelungat în basinul apusean a fost o însemnată populațiune slavonă: aceste elemente au dispărut înse fără ca să se poată ști, dacă ele au fost asimilate, stîrpite ori alungate 1).

Astăzi populațiunea teritoriului Carpaților sunt **Români**, printre care în lăuntru Ardealului mai sunt risipiți în grupe mai mici ori mai mari *Sécui* (Maghiari cu dialect deosebit), *Maghiari* și *Sași*.

Totalul Românilor așezați pe teritoriul Carpaților, între Tisa, Dunăre și Nistru, e de peste nouă milioane de suflete, dintre care *vre-o trei milioane* în monarhia Austro-Ungariei, iar *vre-o 1.300.000* în lăuntru Ardealului.

După număratoarea oficială făcută la 1870 erau în Ardeal cu totul **2,115,024** suflete; dintre care **654.233** ortodocși orientali, **598,916** greco-catolici, **298,765** calviniști, **269,450** romano-catolici, **53.806** unitari, **210,270** Luterani, și **24,995** Israeliti, iar restul *vre-o 5000* Armeni și alte confesiuni. 2).

Ortodocși și greco-catolici sunt în Ardeal numai Români și puținii Țigani; romano-catolici, calviniști și unitari sunt Maghiarii, Sécuii, puținii Țigani și unii dintre străinii risipiți mai ales prin orașe; Luterani sunt Sașii, câte-va sate bulgărești acum românitate și câte-va sate sécuești. Trecând dar cu vederea micile deosebiri, erau la 1870 în Ardeal cam **1.250.000 Români**, **622,000 Maghiari** (cu Sécuii), și *vre-o 210,000 Sași*.

După vechea împărțire a Ardealului Sécuii aveau *scaune*, Sașii *județe* (numite și *scaune*), iar restul țării era împărțit în *Comitate* și în patru *ținuturi*, dintre care două, cel de la Brașov și cel de la Bistrița, erau săsești.

În scaunele sécuești era o populațiune de **427,642** suflete, din care numai **64,426** Români.

În județele săsești și în cele două ținuturi săsești era o populațiune de **381,573** suflete, din care **169,573** Români.

Rămâne deci pentru restul Ardealului, basi-

1) Chronicarii Ungariei fac toți amintire despre lupta, pe care a avut-o primul Rege al Ungariei, la anul 1003, cu Cean sau Kean, căpetenia Slavonilor din părțile ardelenene. Mai târziu însă nu se face amintire de Slavoni de cât prin nordul Ardealului. Iar aceștia snt veniți mai târziu, cu Teodor Koriatovici.

2) A magyar Korona orsrágábrán az 1870 év elején végrehajtott Népszámlálás eredményei. Pest. 1881.—C. 2. pag. 60. — Luăm de basă această număratoare mai veche atât pentru-că nu e actuală, cât și pentru-că în ea Ardealul e înfățișat după vechea împărțire.

nul apusean și valea Oltului la Turnu-Roșu, o populațiune de peste **1,305,000** suflete, din care peste **1,015,000** Români.

Trei-deci de orașe mai mici și mai mari ale Ardealului aveau înse o populațiune de **209,246** suflete, dintre care numai **58,311** Români.

Scaunele sécuești se aflau în partea de sus a basinului răsăritean, pe la izvoarele Mureșului și ale Oltului: aici dar Sécuii sunt masse compacte, printre care sunt puținii Români.

Județele și cele două ținuturi săsești se află în fața trecătorilor de la Bărgău și Rodna (*Bisirita*), pe drumul de la Bistrița spre valea Mureșului (*Reghin*), la încrucișarea drumului ce vine despre Porțile de Fer cu cel ce vine de la Sibiu (Orăștia și Șebiş) și de aici înainte tot drumul Sibiului până la întâlnirea liniei răsăriteane cu cea meridională: aici Români sunt majoritatea populațiunii afară de orașe.

Comitatele sunt toate în basinul apusean: aici dar Români sunt masse compacte întocmai ca'n două ținuturi, în al Năsăudului din fața trecătorii de la Rodna și în al Făgărașului din fața trecătorii de la Turnu-Roșu.

Maghiarii, *vre-o 300,000* suflete, mare parte populațiune de orașe, sunt risipiți de a lungul liniei apusene, prin fața trecătorilor de la Zam, Ciucea și Deș, mai ales pe Țermuri riurilor Mureș și Șomeș.

Afară de Ardeal, în cele deoș Comitate, care se întind de-alungul liniei apusene și în fața graniței de la Caransebeș, era la 1870, afară de orașe, o populațiune de **2,156,041** suflete, din care **1,505,620** Români (ortodocși și greco-catolici).

Incepând deci de la Rodna de-alungul întregii linii apusene și mai departe de-alungul liniei meridionale Români sunt în ambele părți masse compacte: restul populațiunii române e risipit în Ardeal spre linia răsăriteană, iar afară de Ardeal pe șes.

Ni se pune acum întrebarea: când anume și cum a venit fiește-care din aceste patru naționalități în Ardeal?

Capitala Ardealului, Alba-Julia, e numită de Români și astăzi «*Belgrad*», ceea ce ne face să presupunem, că orașul acesta a fost odată slavonesc.

Când aceasta?

Intr-o încheere a Capitolului din Alba-Julia, făcută în anul 1231 asupra unei moși din valea Oltului, se *dice*: «*eadem terra a tempore humanam memoriam transeunte per majores, avos, atavosque ipsius Thulh filii Choru possessa, et a temporibus jam, quibus ipsa terra Blacorum, terra Bulgarorum extitisse fertur*» 1).

Când pământul, pe care Românul Thulh îl stăpâna din bun și străbun, a putut să fie sub stăpânirea Bulgarilor?

După-ce Carol cel Mare alungă pe Avari din valea Dunării, popoarele slave, care fuseseră tributare ale Avarilor, încep să se organizeze, iară Bulgarii, care nu le fuseseră tributari, se ridică încetul cu încetul, primesc legea creștinească și se fac una cu supușii lor slavi. Tocmai în timpul, când Maghiarii se coboară în valea Tisei, *Simeon* (888—927), Țarul Bulgariei, e unul din cei mai puternici monarhi în Europa. Numai acesta putea să fie timpul, când stăpânirea bulgară se întindea peste linia meri-

1) Nicolae Densusianu Documente priv. la Istoria Românilor. București. vol. I. pag. 120.

nală și peste Porțile de Fer, ca mai târziu ce turcească, și în Ardeal 1).

În același timp Germania și Italia se aflau în stare de decadentă. Maghiarii, care au avut lupte cu Țarul Simeon, au fost dar împinși spre Apus peste Dunăre, de la Buda înainte spre lacul Balaton și spre riul Laita. Aici, în Panonia se întindeau corturile lor; de aici făceau năvălirile de pradă în Germania și în Italia; aici a fost, la Alba-Regală, reședința primilor Regi ai Ungariei; aici s'a petrecut începutul vieții lor europene.

După-ce Othon cel Mare pune capăt năvălirilor de pradă și reînființează împărăția apuseană, Maghiarii se întorc iar spre Răsărit.

Acesta e timpul, când *Svietoslav* (945—973) nepotul lui Ruric, alungă pe Pacinați în văile Carpaților, trece Dunărea și desființează împărăția bulgară. El suferă în urmă o grea înfrângere în lupta cu Bizantinii și moare, când se retrage spre Rusia, în luptă cu Pacinații; stăpânirea bizantină însă nu se întinde de aici înainte decât până în Dunăre. Ast fel popoarele de pe țărmul stâng al Dunării rămân desorganizate și strimtorate între Pacinați și Maghiari.

Numai acesta poate să fie timpul, când Maghiarii, ne mai putând prada pe popoarele apusene, au început să prade pe cele de la Răsărit.

Ei își întind acum corturile și între Dunăre și Tisa; peste Tisa însă și peste Mureș nu trec decât ca prădători 2).

Primul Rege al Ungariei, *Ștefan cel Sfânt* (1000—1038), poartă în anii 1002 și 1003 războiul cu Voivodii Ardealului, *Ghiula* sau *Jula* (Gyula), care nu vrea să-i fie vasal, nici să se lepede de «*legea veche*» și să recunoască supremația Papei. Aliat al lui Jula e Cean, după părerea unora Chan al Pacinaților strimtorati de Cumanii, iar după altora Duce al Bulgarilor și al Slavilor.

După acest «*Jula*» s'a numit «*Belgradul*» *Gyula-Fehérvár* în limba maghiară și «*Alba-Julac*» în cea latină.

Urmează apoi lungul șir de lupte cu Cumanii și cu Maghiarii, care se întâlnesc totdeauna pe șesul de la Tisa, după-ce Cumanii au străbătut prin Ardeal.

În urma acestor lupte locurile mai largi din drumul Cumanilor, precum și șesul de la Tisa până în cele două grupe ale Carpaților sunt amintite mereu ca «*terra vasta et inhabitata*»

1) Bonfiniu, decad. I. Lib. X., dice că Bulgarii stăpânau «*ultra citraque Istrum*»; iar Cean, pe care l'a învins primul Rege al Ungariei în Ardeal, era duce bulgar. Bonfiniu susține cu toate aceste, ca «*Anonimul*», că Români, pe care îi numește și Daci, ba în câte-va rânduri chiar «*Chuni*», ocupau locurile, la care îl găsim și astăzi. Cele mai noue cercetări ale d-lui B. Petriceic-Hajdú, expuse în *Strat și Substrat*, etc. (București 1892) verifică aceste păreri ale lui Bonfiniu: Populațiunea slavonescă trecea în timpul venirii Maghiarilor peste Dunăre până spre linia meridională, dar nu și peste linia aceasta. Cean putea dar să fie unul dintre foștii vasali ai împărăției bulgărești desființate de Svietoslav, dar supușii lui erau Români. Ast-fel tot Bonfiniu ne mai spune în Decad. II. Lib. I. pag. 119), că Regele Ștefan I. a tăiat trupul resvrătorului Cupa în patru și a trimis una din aceste părți la Alba-Julia «*ad deterrendos Dacorum animos*».

2) După Bonfiniu, Dec. I. Lib. IX. pag. 103. mâncau chiar și carne de om. Chronicarii sunt de acord, că până la acest timp Ardealul era o țară neatârnată. — Anonimul, vorbind de învingerea lui Jula, dice «*tempore cuius Stephanus subiugavit sibi terram Utransilvanam*». Béla király névtelen jegyzőjének könyve a magyarok viselt dolgairól, de Fejérpataky László. Budapest, 1892 11 b. și 12 a. — Tot ast-fel Bonfiniu Dec. I. Lib. X., iar Thürocy în Pars. II. XXX.

Ca să populeze aceste locuri, Regii Ungariei lucă aici fel de fel de coloniști.

Cei dintâii sunt rămășițele Pacinaților, care risipesc dealungul podgoriilor; apoi în anii 122 — 1125 trece o însemnată ceată de Cumanii în valea Tisei și se așează pe țărmul drept acestui riu.

Regele *Céza II.* (1141—1161), în sfârșit, începe aducă coloniști din Germania, unde populația se sporise în timpul acesta. Timp de peste o tă de ani, până după interregnum, coloniștii germani vin mereu și se așează în linia de la *Aitzen* peste *Seepus* spre *Cașovia*, ear de aici înainte peste *Sătmar* și *Baia-mare* spre *Oradea-are*, adecă în fața trecătorilor de la *lablonița Borșa*.

În Ardeal coloniștii germani, mai ales *Flanđii*, numiți atunci *Hospiteș*, ear mai târziu și, s'au așezat pretutindenea în drumul Cumanilor și anume în fața trecătorilor de la *Rodși* și *Bărgău* și de aici înainte până la *Reghin* valea *Mureșului*, în fața trecătorilor spre șetisei, la *Deeș*, *Cluj*, *Turda*, în valea mului din sus de *Alba-Iulia*, la *Vinți*, ear din la *Oreștia* și *Șebiș*, de aici înainte, în sfîrtot drumul Sibiului peste *Medias* și *Sighiava* până în valea *Oltului*.

În anul 1211 Regele *Andrei II.* dăruiește ălerilor *Teutonii* (*Cruciferis de Hospitalitate Marie*) 1) țara *Bârsei* (*terram Borzani*, care se află la întâlnirea liniei răsăritene cea meridională).

Doi ani în urmă, la 1213, există și în *Mureș*, adecă în fața trecătorii de la *Borșa*, *Magistru al Cavalerilor Teutonii* (*Paulus Mamer domus Fratrum de Maramorusio*) 2)

a începutul secolului XIII. Sașii, care înceară să vină în anul 1143, ocupați dar toate locurile mai largi din drumul Cumanilor.

Cavalerii *Teutonii* au trecut apoi din țara *Băratat* peste linia orientală și au înființat în ania o *Episcopie*, despre care se face amintire în anul 1217 3), cât și peste linia meridională, în *Țara Transalpină*, pe care *Papa Honoriu III.* o consideră ca feud al *Sfintului* (4).

Regele *Andrei II.* îi alungă în urmă pe *Cavalerii Teutonii*, dar *Sașii* rămân și se află atâtea de năvălirea *Mongolilor*, cât și după năvălirea aceasta la locurile, unde se așezaseră. În sfârșitul acestui secol, în anul 1291, *Regele Andrei III.* confirmă privilegiile orașeștii, începând de la *Deeș*, 5) *Cluj* și *Alba-Iulia*.

Cuî după părerea celor mai mulți istorici între care și *Michail Horváth*, 6) sunt urmele *Maghiarilor* alungați la sfârșitul secolului peste linia orientală. Părerea aceasta e cu mai acceptabilă, cu cât sunt urme de populație maghiară și peste *Carpați*, în valea *Oltului* 7). Până la năvălirea *Mongolilor* *Sécuii*

au rămas la izvoarele *Mureșului* și la ale *Oltului*, și abia după pustiirea mongolă, în timpul de la 1257 până la 1272 o parte dintr'eușii a trecut pe țărmul drept al *Mureșului* și s'a așezat la locurile rămase goale în valea *Arieșului* 1).

Tot în timpul acesta, în anul 1279, *Regele Ladislau IV.* dispune, ca *Cumanii* trecuți pe timpul lui *Béla IV.* în *Ungaria* să se așeze fie între *Dunăre* și *Tisa*, fie pe râul *Criș* (*Kriss*), fie între *Mureș* și *Criș*, fie între *Mureș* și *Timiș* (*Timus*), unde le dăruiește pământurile castelurilor regale (*terras castrorum Udvarnicorum regalum*) și alte pământuri condiționale, precum și pământurile nobililor și ale iobagilor de castre, care au rămas pustii din timpul *Tătarilor* (*vacuas terras nobilium et Iobbacionum castrorum*, tales quae a tempora *Tartarorum* vacuae perstiterunt 2).

Și aici dar, pe șesul ce se întinde de a lungul liniei apusene, locurile erau pustii, înse nu cu desăvârșire; de oare-ce *Regele* adaugă, că *Cumanii* au să trăiască în bune relațiuni cu nobilii și cu iobagii ce mai rămân în mijlocul lor 3).

(Va urma).

ANUSCA

de
TURGHENIEF

Amintire de pe țărmul Rinului
(Urmare)

Ochii ei se oprea adesea asupra mea; inima-mi se strângea încetșor sub această privire enigmatică. Ea părea liniștită și eu, privind-o, aveam dorința de a-i sfătui mai multă liniștire. Mă simțeam fericit lângă dâna; fața ei palidă avo un farmec mișcător, pe care îl regăseam în toate șimcările ei nehotărâte, reținute. Cât pentru dâna, își închipuia nu știu pentru ce, că era rău dispus.

— Ascultă-mă, imi dize puțin înaintea plecării mele. Mi-e teamă să nu mă acuzi de ușurință. Acest gând mă chinuște... Să cređi în viitor tot ce-ți voi spune, dar la rëndul d-tale, fii sincer. Cât pentru mine, îți voi spune tot-dea-una adevărul, pe cuvântul meu de cinste...

Această expresiune: pe cuvântul meu de cinste, mă făcu din nou să zîmbesc.

— Ah, nu ride, imi dize cu vioiciune, sau altmintrelea îți voi repeta adă ceea ce imi spuneai er: «Pentru ce riđi?»

După un moment de tăcere ea adăugă: — Îți aduci aminte, că er imi vorbeai de aripă?... Acoste aripă mi-au crescut, dar nu știu unde să sbor.

— Haide de, îi respunsei, toate căile vę sunt deschise.

Ea mă privi cu neclintire și nu mă părăsi câte-va minute.

1) Docum. priv. la Ist. Rom. Vol. I. pg. 280.

2) Docum. priv. la Ist. Rom. Vol. I. pg. 426.

3) Tot ast-fel și aiurea, unde vorba e de „terra vasta et inhabitata“, se constată mai târziu o populație deposedată. Chiar în secolul *IXVIII.* se luă pământurile de la *Români*, ca să fie date coloniștilor germani. „Esist auch wahr, — dize *Impăratul Iosif II.*, dasz, um andern Ansiedlern Platz zu machen, ihnen ihre besten Gründe sind abgenommen, die Dörfer übersezt, und so mehrere Bedrückungen, wo sie doch die Altesten Einwohner des Landes sind, zugefügt werden.“ Și dacă asemenea despuieri se făceau în timpul *Mariei Tereziei*, poate ori și cine să-și închipușcă, ce fel erau procedările înainte de năvălirea *Mongolilor*. Sunt puține diplomele de deposedare, care s'au păstrat; aceste înse ne face să tragem concluziune pentru întreaga colonizare.

— Ai astă-đi o părere rea despre mine, imi dize apoi încruntând puțin din sprincene.

— Eu, o rea părere, și de d-ta?

— Dar ce aveți, de stați aici ca și înlemniți? spune în acest moment *Gagin*. Vreți să vę cânt ca și er un vals?

— Nu, nu! strigă ea, unindu-și mâinile. Astă-đi pentru nimic în lume!

— Liniștește-te, nu vreau să te constrîng...

— Pentru nimic în lume, repetă ea, pând.

— Oare mă iubește? gândeam apropiindu-mă de *Rin*, a cărui ape aproape negre se rostogoleau cu repeđiciune.

XII

— Oare mă iubește? mă întreabă a doua đi deșteptându-mă. Imi era teamă de a mă întreba în fundul sufletului meu. Simțeam că icoana sa, icoana «copilei cu risul silit» se săpase în spiritul meu și că nu o voi șterge așa de lesne. Mă dusei la *L...* și rămăsei toată điuă, dar nu vędui pe *Anușca* de cât în treacăt. Era indispusă, avea durere de cap. Cu toate acestea ea se coborî, dar pentru câte-va minute numai, fruntea legată cu o batistă, palidă, tremurândă și cu ochii aproape cu totul închiși.

Ea zîmbi puțin și-mi dize: — Asta va trece, nu-i nimic. Totul trece, nu-i așa? Și ea eși. Mi-era lehamite, eram stăpânit de o scusație de tristețe și de gol și totuși nu mă puteam hotărî de a pleca. Mă dusei acasă târziu, fără să o fi vędut.

Petrecui toată dimineața de a doua đi într'un fel de toropeală sufletească; mă încercam de a mă pune la lucru; cu neputință. N'aveam pentru nimic gust, nu vroiam măcar să gâdesc; dar nu reușii mai bine... Bătăceam prin oraș, mă întorceam acasă, pentru a ași din nou peste puțin.

— Nu ești mata *M. N...*? dize d'odată o voce de copil.

Mă întorsei; un băețel se apropie de mine.

— Iată, imi dize, din partea *Fräulein Anușchei*,—și imi dete o scrisoare.

O deschisei și recunoscu scrierea ei repede și greșită. «Trebue cu ori ce preț să te vęd, imi dizea. Să fii astă-đi la patru ceasuri în capela închisorii, pe drumul ce duce la ruine... Fac astă-đi o mare neprevedere... Vino în numele cerului! Veți ști tot... Spune portarului: Da.»

E vre-un răspuns? mă întrebă copilașul.

— Spune da, îi respunsei, și el se depărtă în fuga mare.

Mă întorsei a casă, și oprindu-mă, mă așezai, și mă pusei să cuget. Inima mea se bătea cu putere. Recitii mai de multe ori scrisoarea *Anușchei*.

Mă uita la ceas; nu era nici două-spre-đece.

Ușa se deschise și *Gagin* intră. Il găsi posomorit. Imi luă mâna și mi-o strinse cu putere; părea foarte sbuciumat.

— Ce ai? l'am întrebat.

Gagin luă un scaun și se așeză lângă mine.

Sunt trei dize, imi dize el cu surisul silit și cu o voce puțin sigură, ți-am povestit niște lucruri, care te-au surprins; astă-đi vreau și mai mult să te mir. De sigur m'ași fi hotărît să... mă deshid ast-fel... alt-cuiva... Dar ești un om de cinste; ești pentru mine un prieten, nu-i așa? Acultă-mă deci: *Anușca*, soră-mea, te iubește.

Eu tresării și mă ridicai de-o dată.

— Sora d-tale, dicit?...

Da, da, reluă îndată *Gagin*. Vę repet e o ne-

Heimer, monumenta trist. Hung. I. 94. — *Tejer*, 106. *Dănșusianu*, Docum. priv. la Ist. Rom. Vol. I. pg. 56.

Docum. priv. la Ist. Rom. Vol. I. pg. 60.

Docum. priv. la Ist. Rom. Vol. I. pg. 60.

Docum. priv. la Ist. Rom. Vol. I. pg. 91.

Docum. priv. la Ist. Rom. Vol. I. pg. 506 și 520.

Michail Horváth, Geschichte de Ungari. Pauth. I. Bud. pg. 7.

J. Fung, Zur Geschichte der Pässe Siebenbürgens. Innsbruck, 1892. pg. 25. — *Cronicarii* mai vechi.

mare Bonfiniu (Dec. I, Lib. I.) *Istavanfi* (Lib. IV, 35), *P. Ranzani* (pg. 208 — 209) îi consideră

iași ai *Hunilor* sau *Schiților*. — Nu se știe, când

au fost ei supuși de *Regele Ungariei*: *I. Iung*.

socoteală, că abia în secolul XII.

bună și ea o să fac să'mi perd capul. Din fericire nu știe să mintă și 'mi destăinuște totul. Ah! ce inimă are această copilă!... Dar se va pierde, asta-î sigur.

— De sigur, te înșeli...

— Nu, nu m'nsel. Ști oare, că erî a stat culcată toată ziua fără să mănânce nimic? ce e drept, nu se plângea de nimic... dar ea nu se plângea nici-odată. Eu nu eram neliniștit, de și către seară a avut puțină sbuciumare.

S. C.

(Va urma)

ATENEUL ROMÂN

Cu începere de la 15 Ianuarie viitor va apare revista lunară **Ateneul Român**.

Prețul abonamentului este de lei 20 pe an. Listele se vor înapoia cel mai târziu până la 1 Ianuarie 1894 la adresa d-lui A. Stăncescu, șeful cancelariei Ateneului, iar banii în primirea d-lui Thoma Basilescu, tipograf-editor, Bulevardul Elisabeta No. 111, care va libera chitanțe din registrul cu matcă purtând sigiliul Ateneului.

Revista *Ateneului Român* urmând să apară peste o lună, toți domni, care au ținut Conferințe, fie la Ateneul din București, fie și la Ateneele din provincie, și care nu le-au dat publicității, sunt rugați să trimită, cât mai grabnic, manuscriptele la secretariatul Ateneului.

DIN CORPURILE LEGIUITOARE

CAMERA

Sedința de la 4 Decembrie 1893

La începutul ședinței o lungă discuțiune se începe asupra interpelării d-lui Moruzi relativă la depeșă, pe care un sub-prefect ungar a trimis-o poliției Capitalei, ordonând trimiterea înapoi a unui român ardelean Cașolțeanu, funcționar la ministerul de instrucție și înrolat într'un regiment de honvegi.

D. Moruzi protestă în contra termenilor obrasnicii întrebunțată în depeșă, d. Lascar Catargiu susține încă cum-că depeșă a fost reu tradusă și promite să aducă Camerei o traducție exactă.

A doua parte a interpelării d-lui Moruzi privitoare la amenințările deputatului ungar Helfi contra României este primită în același mod de d. Lascar Catargiu.

Acesta declară, că nu cunoaște amenințările și făgăduiește să se informeze de la Consulul românesc din Pesta.

Camera votează în urmă o pensiu ne 60 lei lunar d-lui Toader Dobre și recunoașterea cetățeniei d-lui Enache Rizu.

Ședința se ridică la ora 3 și jumătate.

SENATUL

Ședința de la 4 Decembrie 1893.

Se admite fără nici o discuție legea asupra ospiciului de alienați. Apoi Senatul decide să nu mai țină ședință până Joi.

ULTIME INFORMAȚIUNI

M. S. Regele împreună cu d. ministru Lascar Catargiu, d. N. Filipescu primarul Capitalei și alte persoane de vadă au fost ieri la biserica Sf. Neculae, care-și prășnuia hramul.

A.A. L.L. R.R. Prințul Ferdinand și Prinesa

Maria cu prințul Carol II. au sosit la Coburg în deplină sănătate.

Astăzi s'a început la Cameră discuția proiectului de răspuns la mesagiul Tronului.

Primul orator, care este înscris a vorbi, e d. C. Dobrescu-Argeș.

Se crede că discuția se va termina pe Sâmbătă.

La Urziceni s'a serbat ieri cu mare ceremonie a doua aniversară a societății agricole și industriale *Rondunica*.

Toată populația micului orașel era în picioare spre a lua parte la această serbare.

Din penitenciarul de Huși au evadat trei condamnați la ocne, care fugiseră astă vară și care fuseseră prinși.

Ei se numesc C. Ciubeică, M. Pârlici și I. Grumezescu.

Următorul proiect de lege a fost depus la Cameră.

Art. unic. — Comuna București este autorizată să cedeze în mod gratuit, «Societății pentru învețătura poporului român», locul, proprietatea comunei, rămas liber în urma modificării planului de aliniere al străzii Bibescu-Vodă, având o suprafață de 1,270 metri pătrați, 60 m. și evaluat de serviciul tehnic al primăriei la suma de 22,870 lei, 80 bani, spre a se alipi la proprietatea acelei instituțiuni din curtea bisericeii Sf. Ecaterini.

Ministrul de intean, **Lascar Catargiu**.

Ieri Duminică s'a făcut la Iași în catedrala orașului ceremonia sfințirii drapelului Universității.

Ceremonia a fost oficiată de către Arhiepiscopul Dionisie.

D-nul Tache Ionescu care plecase la Sinaia s'a întors aseară.

D. M. Marghiloman ministru justiției s'a întors astăzi de dimineață împreună cu d. Menelas Ghermani, ministru de finance, viind de la Rimnicu-Serat.

Pe la orele 9 a. m. a încetat din viață d-l Ion Poenaru în etate ca de 50 ani, de fel din Buzet, și care acum domiciliu în casele Crețulescu din strada Sf. Ionică No. 13 Numitul suferea de atac de măr mult timp.

Pe la orele 11 a. m. s'a găsit mort în grajdul Prințului Știrbei din strada Manea Brutațu No. 17 un individ necunoscut în etate ca de 65 ani și care pare a fi cerșetor, ear la orele p. m. cadavrul a fost ridicat de ambulanța Primăriei și transportat la Morga Orașului.

La secția 34 se află un bou și la secția 44 un rîmător.

O bandă de țigani au torturat și ucis Duminică noaptea pe monacha Capșa de la mănăstirea Văratecu.

Criminalii au fost prinși.

În comuna Armășești, județul Ialomița, alaltăieri noapte trei necunoscuți călări au trecut întrebând de drumul de la Coșereni. Caraula de noapte a voit a deștepta pe primar, dar călăreții au dat pintenii și au scăpat de oamenii de caraulă.

Luându-se în goana lor, necunoscuții au tras

focuri de arme și le-au cădat mai multe lucruri ca perne, un manson.

Cercetându-se, s'a aflat apoi că în acea noapte s'a prădat casa socrului primarului, unde ședea și profesoara. Hoții au dat apoi foc la casa care a ars cu totul.

D-l Herescu s'a retras din postul de director al liceului Sf. Sava. Ca succesor al său va fi numit d-l Sava Ștefănescu.

Duminică s'a ținut în Sofia o întrunire diariști și scriitori în scop de a pregăti scrieri bari pentru a 50-a aniversară a aparițiunii primului diar bulgar.

Crima din strada Senatului

Păduraru a fost dus Vineri și Sâmbătă la morgă pentru ca să asiste la autopsia cadavrului lui Stavri Mateescu și al femeii acestuia. El rămas impasibil în fața cadavrelor.

S'a descoperit însă un indiciu grav asupra lui.

Păduraru, întorcându-se de la popa Tache, unde s'a constatat că a mers într'adever, s'a oprit într-o căruciumă de lângă strada Senatului. Acolo se aflase deja despre omor. Cărciumarul, știind că Păduraru locuia în curte cu Mateescu, îl întrebă de a aflat. Întâiu acela tăcu, apoi, repunându-i-se întrebarea, răspunde:

— Te pomenești, că m'or învinovați pe mine.

După aceea el plecă și merse acasă. Acolo intră măcar să dea cu ochii de cadavre, ci, după ce își luă ceva din odaia sa, se grăbi să plece.

ULTIME TELEGRAME

Agenție Română

Paris 18 Decembre. — Senatul a adoptat fără discuție proiectele asupra explozivelor și asupra asociațiilor făcătorilor de rele. În urma unor scrisori de amenințare, galeriile superioare ale Bursei au fost interzise publicului. Poliția arestat dimineața pe anarchistul Meringeau care locuiește la Bellevue. S'au găsit la el hârtii broșuri și o cutie conținând explozive.

Viena 18 Decembre. — Camera Lordilor s'ocupat de legea landwehrului, pe care a adoptat-o. În cursul discuției șeful Statului-major generalul Beck, a insistat asupra necesității de a sporii forțele militare în urma măririi acestor forțe în toate statele de la 1870—71. Germanii, Franța și Rusia urmează fără a se îngrijii, cheltueli. Austro-Ungaria a rămas înderată, fiind din pricina situației financiare progresul lent dar nu pierde din vedere scopul său. (Aplaus.) Ministrul apărării naționale, generalul Welserheimb, expune programul dezvoltării landwehrului și landsturmului. Prelungirea serviciului activ va servi la augmentarea cadrelor și la îmbunătățirea instrucției. Numărul escadroanelor de cavalerie ale landwehrului se va ridica de 4 la 5. Armamentul landwehrului și landsturmului se va îmbunătăți și completa. (apl. vi.) Camera Seniorilor a început discuția bugetului din 1884 pe articole.

Palermo 18 Decembre. — Eri și adii au avut loc manifestări în contra acciselor la Monreale sunt mai mulți răniți și s'au făcut numeroase arestări. S'au trimes trupe.

Rio-de-Janeiro 18 Decembre. — De mai multe zile lupte neîncetate au loc între trupele guvernului și marinarii resculați.

CEL MAI SUPERB CADOU DE CRĂCIUN ȘI ANUL NOU

COLECȚIUNEA REVISTEI

A MICUL COPILOR

PE ANII 1891-92-93

DOUĂ VOLUME IN CUARTO, PESTE 1.500 PAGINI TEXT

Având peste 400 de tablouri!! — Cu preț de 10 lei

Aceste volume conțin: Un romanț pentru copii, scris de D-ra Julia B. Hasdeu; Un cântec de leagăn (cuvinte de D-ra Julia B. Hasdeu, muzica de G. Ștefănescu, profesor de conservator); o mulțime de nuvele, istorioare, povești, basme, anecdote, descrieri de voiagiuri, din viața animalelor, păsărilor și insectelor, poezii, șarade, enigme, etc.

Depus spre vânzare numai la librăria I. V. SOCEC.

FONDERIA DE LITERE

MAȘINI NOUI
DIN FABRICA
FOUCHER FRÈRES
DIN
PARIS

THOMA BASILESCU

BUCUREȘTI

MATRIȚE ORIGINALE
DIN
AMERICA
FRANȚA
GERMANIA
"ITALIA

PESTE 30.000 MATRIȚE ORIGINALE
DE DIFERITE CARACTERE
LATINE, GERMANE, RUSE, BULGARE, GRECE, EBRAICE

FURNITURI COMPLETE PENTRU INSTALAȚIUNI NOI DE STABILIMENTE TIPOGRAFICE

NOTE MUZICALE ȘI LITERE CYRILIC PENTRU CĂRȚI BISERICESCI

COLECȚIUNI NOI DE ORNAMENTE

☛ *Prețurile Stabilimentului sunt cu 25% mai estine de cât ale tuturor fabricilor din străinătate, osebit de spele de vamă și transport.*

☛ Se primește în schimb material vechi cu prețuri avantajoase ☛

BOGAT ASORTIMENT IN LITERE
DE
FANTEZIE, TITLURI, CALIGRAFICE, GOTICE, FLORATE, ETC. ETC.

CLIȘERIE
ULTIMUL SISTEM IN METAL SI GALVANOPLASTIE

LINII DE METAL, TĂIATE SISTEMATIC

REGLEȚI, QUADRAȚI ȘI TOT FELUL DE ALBITURI

☛ Condițiuni favorabile în plăți ☛

Compoziția și clișeurile din fonderia Thoma Basilescu

B. D. ZISMAN

DEPOSITARUL GENERAL DE LA

COMPANIA AMERICANA

BUCUREȘCI. — Calea Victoriei, No. 44. — BUCUREȘCI

(lângă farmacia Brus, vis-à-vis de Lavru)

MAȘINE DE CUSUT neîntrecute în SOLIDITATE, LUCRARE ȘI ELEGANȚA

Premiate la toate expozițiunile cu primele Medalii și Diplome de onoare
Peste 5 milioane sunt în întrebuințare. — Garanție pe 5 ani.

Biciclete de siguranță „SPORT” din cari am vândut peste 400 bucăți în România fiind cele mai apreciate în străinătate! Mers ușor! Eleganță completă! Cea mai mare soliditate!

VÎNZARE ÎN RATE

Cataloage și informațiuni GRATIS și FRANCO, rugând a comunica ce anume voiți să cumpărați.

LIBRARIA IG. HAIMANN, BUCURESCI

Cu începere de la 19 Noembrie 1893 punem în vânzare regulat în fie-care Sămbătă câte o fasciculă din

Fie-care fasciculă cuprinde 4 coli din scrierile autorilor Români și traduceri din scriitori străini însemnați, și se vinde cu 50 de bani în totă țara. Abonamentele se plătesc înainte și se fac numai direct la noi.

Prețul unei fascicule de 4 coli, 50 bani

Biblioteca Română Contemporană

APARE ÎN FIE-CARE SÂMBĂTĂ

Biblioteca Română Contemporană are de scop a mijloci răspândirea cărților românesce, oferindu-le cu un preț foarte scăzut.

Biblioteca Română Contemporană înlesnesce tutulor formarea de bibliotecă românesce, cu o cheltuială de 40—50 bani pe săptămână numai.

ABONAMENT pentru 50 fascicule, 20 lei
" " " 25 " 11 "
trimise franco în totă țara.

IG. HAIMANN, LIBRAR-EDITOR
BUCURESCI

Fie-care fasciculă e broșată ast-fel ca să permită desfacerea cōlelor și strângerea lor în volume separate, formând ast-fel opere întregi de o valoare împătrită de cât cea plătită pentru fasciculele.

Primele fascicule vor cuprinde, între altele: **Trubadurul** de Delavrancea, **Năpasta** de Caragiale, **Influența împrejurărilor** de Lamarck, **Basmele** lui Stăncescu, **Poesiile** lui Neculai Iorga, Carol Scrob și a altor poeți români vestiți, **Literatura populară română** de Dr. Gaster, **Conferințele Atheneului Român**, etc. etc. etc.